

SCRIPTA MANENT

Batxillerat

LA MEMÒRIA ESCRITA DELS ROMANS

Museu d'Arqueologia
de Catalunya

QUADERN DE TREBALL

Presentació

La civilització romana és un dels principals pilars de la nostra cultura. L'herència cultural, social, institucional, urbanística, legal, política,... ha marcat totalment la nostra vida i la nostra història.

Aquest taller didàctic, a través de l'observació, de la manipulació, de la deducció, i de l'experimentació, vol apropar els alumnes a l'època dels romans mitjançant els seus textos i la seva llengua, diferent a la nostra però que encara està present en la nostra manera de fer i de viure. L'estudi dels seus documents i suports ens ajudarà a entendre com vivien, quins textos tenien, com era la seva escriptura i la llengua dels homes i dones que van viure a l'època romana.

Començarem amb una xerrada introductòria i un torn de preguntes per tal de conèixer el nivell conceptual dels alumnes, la seva capacitat de participació i el caràcter general del grup.

Aquest taller didàctic s'organitza a partir de quatre grups de treball. En tot moment serà una feina interactiva i participativa que es centrarà en els següents temes: la ciutat i vida pública, les inscripcions funeràries, les inscripcions religioses i les inscripcions de vida quotidiana. La posterior visita a l'exposició permanent del Museu ens permetrà exposar les conclusions a les que ha arribat cada grup de treball davant les inscripcions originals.

Objectius del taller

- Conèixer els suports i les eines emprats per l'escriptura romana.
- Aprendre a identificar diferents tipus de documents.
- Conèixer l'estructura d'una ciutat.
- Tenir nocions sobre la vida quotidiana a una ciutat romana.
- Valorar el llegat artístic i cultural dels nostres avantpassats.
- Treure conclusions a partir de fonts romanes que ens parlen de diferents aspectes socials, econòmics, polítics, culturals.
- Observar imatges i consultar textos que ens aproximïn al passat i explicar similituds i diferències amb l'actualitat
- Observar restes materials d'altres temps (ceràmiques, monedes, textos...) a fi d'aproximar antiguitat i funció.

Scripta manent. La memòria escrita dels romans

1a. edició: setembre, 2002

2a. edició: desembre, 2006

Museu d'Arqueologia de Catalunya

Guió didàctic:

Àrea de difusió del Museu d'Arqueologia de Catalunya

Schola. Didàctica Activa S.L.

Realització:

Schola. Didàctica Activa S.L.

Disseny:

Schola. Didàctica Activa S.L.

Continguts de Fets, Conceptes i Sistemes conceptuals

- La ciutat romana.
- Els edificis d'una ciutat romana.
- La vida quotidiana a una ciutat romana.
- La vida pública a una ciutat romana.
- La llengua en època romana: el llatí.
- Els suports d'escriptura.
- Els instruments d'escriptura.
- L'alfabet llatí.
- Els documents romans.
- Les abreviacions.

Continguts de Procediments

- Evocació de preconceptes a través d'una xerrada introductòria.
- Observació de material gràfic.
- Manipulació de la maqueta d'una ciutat romana.
- Identificació de diferents tipus de documents.
- Lectura de fonts documentals primàries.
- Identificació de diferents tipus de suports d'escriptura.
- Deducció de conceptes a partir d'una sèrie de peces del Museu.
- Exposició de conclusions a partir de la discussió i de la recerca realitzada.

Actituds, valors i normes

- Foment d'un comportament alhora participatiu i ordenat en una activitat de grup.
- Foment tant de l'aportació individual com del respecte als companys, en activitats col·lectives, intel·lectuals i lúdiques.
- Predisposició a aprendre a desenvolupar la tècnica del treball de camp a partir de la informació històrica o artística subministrada per la documentació i pel Patrimoni Cultural.
- Predisposició a estimar i preservar el Patrimoni Cultural com un bé comú que ens parla del passat i que constitueix un element bàsic d'autoidentificació col·lectiva.
- Interès per participar en totes les activitats, pràctiques o teòriques.

Criteris d'avaluació

- Valoració de l'actitud de l'alumne.
- Valoració del treball en grup.
- Avaluació del quadern de treball.

Activitats d'ensenyament-aprenentatge

- La xerrada introductòria ens permetrà copsar els pre-conceptes i nivell dels alumnes.
- La manipulació de la maqueta d'una ciutat romana ens permetrà conèixer en quins edificis de la ciutat es podien trobar inscripcions.
- La lectura dels documents relacionats amb una ciutat romana ens introduirà en el món de l'urbanisme romà.
- Les plastificacions de diferents inscripcions romanes ens permetran identificar diferents tipus de documents.
- Amb l'anàlisi de les inscripcions es coneixerà la informació que ens poden donar aquestes.
- La visita a l'exposició permanent del Museu ens permetrà exposar les conclusions a que ha arribat cada grup de treball.
- L'observació de les peces a l'exposició permanent ens permetrà gaudir de les inscripcions originals.

Propostes de treball posteriors

- Aprofundir en altres aspectes de la societat romana: mitologia, exèrcit, banquets, vida a les ciutats...
- Realitzar una visita didàctica a Empúries o Tàrraco.
- Llegir algun llibre ambientat en època romana o relacionat amb el món romà (p. ex. *La plata de Britània* de Lindsey Davis).
- Veure alguna pel·lícula ambientada en època romana (*Gladiator*, *Ben hur*).

Temps i necessitats

- Nivell: Batxillerat
- Nombre d'alumnes: màxim 30
- Durada: 2 h.
- Temporització:
 - Presentació, lectura de documents sobre la ciutat romana i manipulació de la maqueta: 30'.
 - Realització de les fitxes sobre les inscripcions: 45'.
 - Visita al Museu: 45'.

Condicions econòmiques i material

- Material: Guió del mestre
Quadern de treball per a l'alumne
Cal que els alumnes portin llapis i bolígraf

Bibliografia

- CONOLLY, P. (1987): *Pompeia. La vida en el passat*. Ed. Barcanova, Barcelona.
- CONOLLY, P./DODGE, H. (1998): *La ciudad antigua. La vida en la Atenas y Roma clásicas*, Ed. Acento, Madrid.
- DAVIS, L. (19): *La plata de Britania*, Ed. Edhasa, Barcelona. És el primer llibre d'una col·lecció on el protagonista és un detectiu d'època imperial romana.
- DD. AA.(1993): *Así vivían los romanos*, Serie Vida cotidiana. Ed. Anaya, Madrid.
- DD. AA.(1990): *Roma. Set aspectes de la cultura llatina*. Ed. Teide, Barcelona.
- FREEMAN, C. (2001): *Secretos de... los romanos*. Ed. Libsa, Madrid.
- FREIXENET, D. (1991): *L'empremta d'un imperi. La romanització*. Biblioteca bàsica d'història de Catalunya, Ed. Barcanova, Barcelona.
- HERNÁNDEZ, F.X. (1984): *Lluci Emili Patern. Legionari i ciutadà romà*. BC nº 1, Ed. Graó, Barcelona.
- MACAULAY, D. (1978): *El nacimiento de una ciudad romana*. Ed. Timun Mas, Barcelona.
- Mac DONALD, F. et alii (1990): *En la Roma d'August*. Ed. Anaya, Madrid.
- PEARSON, A (1993): *La antigua Roma*. Biblioteca visual Altea, Ed. Santillana, Madrid.
- YOURCENAR, M. (19): *Memorias de Adriano*, Serie Narrativas Históricas, Ed. Edhasa, Barcelona.

